

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megöröszölésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Megint menesztik Zichyt és Barkóczyt. Természetesen a páholyokban óvatosan meghuzódók menesztik, ki tudná megmondani, hányadszor! Szinte talán rosszul is érzik már magukat ezek az urak, ha legalább minden hónapban nem értesülének hol ebből, hol abból [a krajcáros, vagy kétkrajcáros héber újságból, hogy, de most már csakugyan egész bizonyosan mennek. Mennek, mert utjukban állnak azoknak, akik szeretnék a magyar ifjúság lelkét megmételtyezni. Mennek, mert azt akarják, hogy az iskola a templomhoz álljon közelebb, ne az árendás snapsz butikjához. Mennek, mert azt akarják, hogy a tanár és a tanító a hazafias, vallásos, becsületes nevelésnek az apostola legyen, nem pedig lelket megmérgező hazugságok utszéli vigéce. Mennek, mert — no hát mondjuk ki: mert vallásos katolikus és becsületes magyar emberek. Már pedig egyre szaporodnak ebben az országban azok, akiknek éppen az ilyen igazi jellemek állanak utjukban. Tegnap is az 6 esti lapjuk készült akácvirágot hinteni Zichy és Barkóczy politikai pályájának sirjára, megírván, hogy a munkapártnak már semmi szüksége Zichyre, tehát a multkor Vázsonyi-Weiszfeldnek tapsolt, Tisza pedig Barkóczyval nincs megelégedve. Természetes, hogy ez mind agyrém. Lehet, hogy a nagy munkapárti tömegben akad, akit csak az érdek tart ott, de a szíve Vázsonyié. Akad alja, sepreje még a tokajinak is, hát egy politikai pártnak! Tisza István pedig oly helyesen gondolkozik a vallásos nevelésről, hogy tőle ugyan a vallásos

nevelés katonáit nem féltjük. Zichy és Barkóczy pedig minden becsületes ember öröme bizonnyal még sokszor, számos éven át fogják mai hivatalukban jó kedvvel olvasni a kis kövér kacsát, hogy mennek, de most már csakugyan mennek . . .

Szent István király ünnepe.

Irta Dr. Ferdényi Kálmán.

Most, amikor az egyház ujólag rendezi a maga ünnepkörét és a népeknek, nemzeteknek szívére teszi a kezét, hogy meghallgassa óhajukat, mintha érezném, hogy mennyire feldobog a magyar sziv Szent István király ünnepének hallatára és szinte nagyobb fényvel, nagyobb buzgalommal akarja megülni ezt a napot, mint azelőtt.

Ehhez a magyar nemzetnek szerzett joga van. A magyar nemzet ugyanis létjogosultságot kapott Szent Istvántól. A haza, az alkotmányos magyar királyság megalapítása Szent István királynak műve volt.

Elapadt volna a harci csatározásokban a magyarnak a vére, ha nincs egy erős kéz, mely ezt a vért nem a porondra önti, hanem üdvös munkában gyümölcsözteti.

Eltűnt volna a magyar nemzet a látóhatárról csak úgy, mint a népvándorlásnak többi népei, ha nincs egy erős

kéz, mely letériti e harcra vágyó népet a hadak utjáról és a békés letelepüléssel a kultúra utjaira vezeti.

Miután Szent István ekképpen létföltételeket biztosított a magyar nemzetnek és egyszersmint éretté lett a királyság eszméje, akkor meghleti őt az Isten ereje és vele homlokon csókol egy egész nemzetet. Keresztviz alá hajlik a nagy király alázatos feje; a magyar keresztényé lesz.

A magyar nemzet most is harcias, de már vallásáért, a kereszténységért harcol. A kereszténység védőbástyája, Krisztusnak harci népe lesz.

A világtörténelem nagyságában mind jobban és jobban kidomborodik a magyar nemzetnek ez a szerepe és ezzel dicsőbb, magasabb lesz Szent István alakja.

De mit ér mindez, ha alakja a jelenben elhomályosodik? Mit ér, ha szelleme a jelenben nem dirigál és továbbra történetet nem csinál?

Mit ér az ország, a nemzet, amely Szent István nevére van keresztelve, de nem él öntudatos keresztény életet?

Mit ér a történelem, hogy volt egy öreg Szent István király, aki hitre és erkölcsre építette országát, ha egyszerre csak mese lesz belőle?!

És mi művészi szobrokat emelünk a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vasárnapról-vasárnapra.

Szent István napján.

Olyan ma az ország szíve, mint egy hatalmas, kupolás, oszlopos, diszes templom, ahova az ország minden tájáról sűrűn özönlik, zarándokol a nagy néptömeg. A rohanó, dübörgő vonatok csak úgy ontják magukból a magyar nép ezreit.

Ma látszik meg igazán Budapesten, hogy az ország fővárosa, ma, amikor a magyar nemzet első Szent István királyának ünnepét ünnepli.

Ezer éve . . . A magyar nép ifju nemzeti tüzzel és energiával pusztító és építő hatalmas harcokat harcolt és hazát teremtett magának. És utána, mikor már megvolt ez a magyar vérrel bőven áztatott gazdag föld, melyet büszkén és boldogan nevezett hazájának, — száz év múlva egy új Árpád jött a Honalapítónak késői utódja, aki új küzdelmet kezdett, a hazának, a népnek kulturát, új keresztény kulturát adott.

Ennek a két ténynek — köszönhető, hogy

vagyunk és élünk immár ezer éve, — ez a két tény országunk fennállásának rendithetetlen biztos alapja.

Es ez a második Árpád, Szent István király volt.

Es ma a huszadik századnak mind több, szebb, nagyobb kulturát szomjuhozó korában ezek és milliók magukba mélyedő lélekkel, meghajtott fővel, emelt szívvvel mennek zarándokolni a Szent Jobbhoz.

Es az örökké fennmaradó, el nem porladó Szent István király, ez teremtette meg, ez ültette át ide azt a kulturát, mely ma is él, uralkodik, amely soha sem a multé, hanem a jelené és jövőjé. Ennek a kulturának gyönyörű, hatalmas perspektívája nyílik meg azok előtt, akik nézni és meglátni tudnak és akarnak.

Ennek a kulturának alapjait fektette le Szent István király, ezeken az alapokon kell tovább folytatni a munkát, építeni, haladni, előretörni ma is, kilencszáz év múlva, ha több, nagyobb és szebb kulturát, művelődést akarunk; kulturát, amely nemcsak testi, anyagi, hanem amely a szívet, a lelket csiszolja, emelkedetté, lelkiebbé teszi.

Mert vastag tévedésben vannak azok,

akik azt hiszik, hogy a huszadik század modern emberének differenciáltabb lelkét nem elégíti ki ez a mi világnézetünk kulturája.

S ha mégis azt állítják, ennek első oka, hogy nem ismerik, nem akarják ismerni ezt a »kultúra termelő, kultúra nemesítő, kultúra szépítő« katolicizmust, a maga igazában és egész fenséges valójában. Mélyebb indítóokokat most ne keressünk.

Tehát ma, mikor Szent István király ünnepét ünnepeljük, ünnepeljük ezt a kulturát, a melynek sziklaszilárd alapját Szent István, első apostoli királyunk rakta le.

Szokszorosan ünnepezünk azért nekünk a mai. Ünnepeljük is férfias lelkesedéssel. Es ne zavarjon bennünket az a disharmonia, mely ez ünnep fenséges, tiszta harmonijába törni igyekszik. Tanuljunk energiát Szent István királytól. O harcba szállott azokkal az ősi pogányokkal, akik hatalmas, nagyszerű munkáját lerontani akarták és legyőzte őket.

Küzdenünk, harcolnunk kell nekünk is ami eszméinkért, eszméinkkel inspirált kulturánkért mint abban az időben, csak más fegyverekkel s akkor hiába döngetik ami épületeinket.

La Ly.

Salamon Béla

uridivat, kalap és czipő különlegességek áruháza
 Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. Weiszlovits-ház

— e héten nyílik meg. —

szent király emlékére, hogy szebb legyen a történelmi múlt.

Templomokat emelünk nevére, tiszteletére és ledöntjük lelkünkben az ő templomát.

Körülaordozzuk nagy pompával dicsőséges szent jobbát, hogy aztán lerontsuk, amit szent jobbjá alkotott.

Ilyenkor, szent István ünnepén a dicső múltbn révedez tekintetem és víziókba vágyik a lelkem.

Látom, hogy kikél sirjából a szent király . . . körül néz . . . keresi emlékét, keresi szellemét.

Mintha a tagadás, a pusztaság és tarlok fölött impozánsabbra nyulna el isteni alakja?!

Mintha látnám, hogy óriás szelleme birokra kél a tagadás törpe szellemével.

Mintha látnám, hogy a nagy küzdelem úgy végződik, hogy újból fejére teszi koronáját a nagy király és újból kormányoz az a dicsőséges szent jobb kéz!

Csodálatos, drága víziók, melyeket szent István ünnepének hangulata éleszt és egyszersmint megmagyaráz.

Es mi vágyunk ezekre a víziókra, melyeket szent Istvánnak az ünnepe ébresztget bennünk.

Keressük már régóta a szent király sirját, de azt is mindhiába. Talán virágzó akác, meg illatos hársfák hullatják rá hervadó szirmukat és vad méhek zöngik körül a sirját, vagy vigan hőmpolygó hullámos folyók sülyesztették el aranymedrükbe?!

Fájdalom, még siremléket sem tudunk emelni szent Istvánnak. Igazán szegények vagyunk mi, magyarok!

De van mégis egy ünnepnapunk, a

mely feltámasztja bennünk az ezredéves múltnak dicső emlékét.

Van egy ünnepnapunk, amikor kikél sirjából a glóriás király . . . és lelkünk elé áll a hatalmas nagy vezér, a haza megalapítója a középkor alázatos hitében és könyörület szeretében.

Ilyenkor, szent István napján kikél sirjából a glóriás király . . . és bevonul a magyarnak hangosan dobogó szívébe . . .

A nagy király megtalálta a maga emlékét.

Szent István napja ünnep a magyarnak és pedig a legnemzetiesebb ünnep.

Ezt az ünnepet szerzett jogon kívánja és követeli továbbra is magának a magyar. Követeli a busan csengő templomi ének szavával, amelyben az áhitatos lélek elsírja, hogy

»Hol vagy István király
Téged magyar kíván . . .«

Szent István napja ünnep lesz, amíg csak magyar él a földön.

Kristóffy Makón. Makóról táviratozzák:

Kristóffy József orsz. képviselő szülei látogatására Makóra érkezett. A város számos gazdálkodója, kereskedője, iparosa és sokan az értelmiség köréből küldöttségben felkeresték a volt belügyminisztert, s meghívták a tiszteletére rendezendő bankettre. Kristóffy elfogadta a meghívást és elment a bankettre, melyen száznál több tekintélyes makói polgár vett részt. Gerő Géza dr. üdvözlő beszédet intézett Kristóffyhoz, aki válaszolt, de kijelentette, hogy politikai nyilatkozatot nem tesz, mert erre nem látja még elérkezettnek az időt. Beszédét azzal fejezte be, hogy nagy örömet okoz neki, hogy szülőföldjén ilyen szeretet (?) nyilvánult meg személye iránt.

Baj a csernoviczi kőművesekkel.

A sztrájk tovább tart.

A kőműves sztrájk ügye tegnap ismét foglalkoztatta a rendőrkapitányi hivatalt.

A sztrájkoló kőműves munkások és azok vezetői sehogy sem tudnak belenyugodni, hogy az építő vállalkozók idegen munkásokat hoztak s így még kevesebb kilátásuk van, hogy a sztrájk a munkások győzelmével végződik. Mivel pedig most már az építkezéseknél a rendőrség őrzi az idegen munkásokat, látják, hogy azokat a munkaszínhelyén nem terrorizálhatják s e helyett igyekeznek a munkaútáni időkben hozzájuk férkőzni s kapacitálni, hogy hagyják abba a munkát s utazzanak haza.

Grünfeld építészvállalkozó kiutazott Csernoviczba, hogy onnét hozzon kőműves munkásokat. Allítólag Grünfeld felvilágosította őket, hogy Nagyváradon van ugyan sztrájk, de nem bérharc, hanem hatalmi kérdésekért folyik a sztrájk. 25 munkást hozott is magával, akiket azonban egy kávémérésben megakartak támadni a sztrájkolók s a rendőrség akadályozta meg az összeütközést.

A csernoviczi munkások egyrésze azonban tegnap nem akart dolgozni, azt állítván, hogy nem tudták, miszerint Nagyváradon sztrájk van, sőt követelték az utiköltséget, hogy hazamehessenek.

Délután a rendőrség folyosóján várták, hogy ügyüket a rendőrség elintézzé; velük volt dr. Rozvány Jenő ügyvéd és Pelle János szakszervezeti titkár.

Jánossy Gyula alkapitány a munkásokkal kötött szerződés bemutatását kívánta, addig nem tárgyal a dologban. A szerződésben napi 10 korona bér van kikötve s szó van állítólag a sztrájkrol is, amiből az látszik, hogy a munkások tudták, hogy Nagyváradon sztrájk van.

Ha bebizonyul, hogy tudtak a sztrájkrol,

A hajtók.

Irta: Bársony Mihály.

Két nap, két éjszaka esett a hó. Harmadnap kitisztult az ég s olyan kemény kéreg támadt a vastag fehér palást tetején, hogy a felöltött embert is megbirta.

A gazdák elégedetten dörzsölgették össze a tenyereiket:

— Nem kell féltetni a jövő évi kenyeret No, a téltől nem.

Bizony, bizony kívánni sem tudtak volna alkalmasabb időt a vetésekre.

Az uraság . . . No, annak ugyan nem fájdul meg a feje az időjárásba. Akkora darab földön csak terem valami enni való, ha mostohán jár is az idő. De meg ott a bank. Kisegíti az a nagy fundusokat. Aztán egyik esztendő helyre üti a másikat. Nem úgy van a nagy ur, mint a kis ember. A szegény parasztot egy esztendő is agyonüti.

Hát akinek még talpalatnyi földje sincs!? Annak mindenféleképp keserves a sora. Pedig de sokan vannak. Ha jó az idő, nem nekik jó; hanem rossz, hát ők érzik meg leghamarabb. Kevés munka, kevés bér. Aztán éljen a szegény ember egész éven át! Mert csak tavaszon, meg nyáron át van szóbajöhető kereset . . .

Hogy ilyen alkalmatossá váit az idő, az uraság erdésze másfél száz embert verbuvált a faluban hajtókul. Igaz, negyven krajcár a napszáma, de azért az első dobszóra összejöttek az emberek. Száz helye van a pénznek!

Ugy egymásközt mondogatták is:

— Kevés, kicsi napszám . . .

— Kicsi? De ha én nem mögyök, mögy más!

— Itt a hiba!

Igy az uradalom vadászatain sok mágnás verődik össze a faluban. Honnan jönnek, honnan nem, ki tudná azt megmondani? A vészszagra sereglenek össze. A nagy városok öntik. . . . Annyan forgolódnak a kastély környékén, hogy Köröst lehetne velük rekeszteni.

Hát szép mulatság is az ilyen nagy darab földön való puskázás. Egy-egy szorításban csak úgy nyüzög a vad s ezreivel kerül terítékre. Különösen, ha az idő is ráfordul. No most ráfordult. Mondogatták is a parasztok:

— Lősz zsákmány fölősen. Kemény az ájer!

Lett is.

Az első nap sűrűn ropogtak a puskák. Rakásra hullt a vad. Hanem estére keive délnyugati szél kerekedett s éjfélkor már csak úgy zuhogott az eső.

Másnap az emberek féltérdig gázoltak a csatakos hólébe. Jó, hogy a fekete agyag nem engedett, mert akkor elmerültek volna az őszi szántásokon . . .

Hogy harmadnap is szitált az eső, már délen befejezték a hajtást.

A sűrűsi földek szüzen maradtak. Azokat, ha rájön az idő, majd a tisztek hajtják meg a szolgabírákkal, a doktor, meg a patikussal. Bizony azért a néhány tábláért nem érdemes Bécsre, vagy Párisra odahagyni. Aztán a kaputóknak is kell valami. Ki tudja, mikor veszi hasznát az uradalom, vagy legrosszabb esetben a tisztek.

Tagadhatatlan, az uraknak sem tetszett, hogy az idő úgy belejátszott a mulatságukba. De nem vesztettek annyit, mint a parasztok. Hogy hat nap helyett csak három napra kapnak napszámot, az még hagyján. Bár ez is elég nyomós eset. Hanem az már csakugyan érzékenyen érintette őket, hogy a csizmáikat szétette a hólé.

Már a második napon mondta Bagó János Surul Pistának!

— Pistal!

— Na . . .

— Az enyim már csicsog.

— No . . .

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1/2 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

az esetben a rendőrség karhatalommal is munkába állítja őket.

A csernoviczi munkások egyrésze azonban, mivel biztosítást nyertek a felől, hogy a rendőrség megvédi őket, beállottak.

Valószínű, hogy a távozni akaró csernoviczi munkásokkal békéltetési tárgyalást tartanak s remélik, hogy sikerül is a békés meg egyezés.

Khuen nyilatkozatai. Khuen-Héderváry miniszterelnök egy újságíróval folytatott beszélgetésben ezeket mondta:

— Várhatunk! Van időnk és bennünket senki sem szorongat és senki sem sürget. A kisebbség üzelmeit tehát teljes lelki nyugalommal szemlélhetjük. Hogy meddig? Annak az időpontnak a megítélése az én elhatározásomtól függ. Talán addig, amíg a kisebbség be fogja látni, hogy a többség törvényes akaratának kell megvalósulnia.

— Ilyen körülmények közt, — kérdezte a lap tudósító, — nem tartja szükségesnek, hogy ő Felségének a helyzetre vonatkozólag jelentést tegyen?

— Semmiképpen. Őtélése szeptember hó közepéig Ischlben szándékozik maradni. Talán csak Bécsben fogok ő Felségénél kihallgatásra jelentkezni, miután a király csak október havában szándékozik a magyar fővárosban tartózkodni és addigra a királyt a helyzetről mégis informálni tartozom. A többek közt az új kereskedelmi miniszter kinevezése is alkalmul szolgálhatna nekem arra, hogy ő Felségénél jelentkezsem, de ez a kérdés sem érett még annyira, hogy előterjesztést tehessenek.

Az argentiniai husra vonatkozólag ezeket mondta:

Ha tőlünk koncessziókat kívánnak, akkor régtől fogva jogos igényeinket ki kell elégíteniük. Meggyőződésem, hogy az osztrák kor-

mány a kockára vetett nagyjelentőségű érdekeire való tekintetből javaslataink és feltételeinkkel szemben a kívánt előzékenységgel és készséggel fog eljárni. A magyar kormány a ki egyezésben biztosított jogai alapján áll és ezen eredményre is fog jutni.

A tabáni postarablás.

Megkeresték a nagyváradai rendőrséget is.

A budai postarablás közönséges esete lassanként egész rejtelmességgé kezd dagadni. A rabló nyomtalanul eltűnt és a nyomokat csak még jobban befedik azok a fantasztikus tanuvalomások, amelyekre a rendőrség eddigelé szert tett. A nyomozás ebben a pillanatban teljesen megakadt és a rendőrség a szálak híányára következtében a legutolsó lépésre határozta magát: 1000 korona díjat tűzött ki annak, aki a rablóknak nyomára vezet. Hogy a rendőrség maga is csináljon valamit, általános razziaát tart Budapest egész területén; talán a véletlen valami biztos adathoz segíti. A razzia már meg is kezdődött, a detektívek két autómobilon járják be a várost.

A fővárosi rendőrség távirati értesítése már tegnap megérkezett Nagyváradra is, ez következőleg hangzik:

Rendőrkapitányság.

Nagyvárad.

Folyó hó 17-én délután 4 óra tájban az Attila-körúti postahivatalban megjelent két férfi és az ott levő két női alkalmazottat revolverekkel megfélemlítve, a hivatalos pénz átadására kényszerítette s aztán elmenekültek. Ily módon 1700 korona körüli összeget sajátítottak el 100, 50, 20 és 10 koronás bankjegyekben, továbbá egy koronás és 10 drb 10 koronás aranyban.

Tettesek ismeretlenek.

Az egyik 30 év körüli, iparos kinézésű, középerős termetű, kerekded, barna arcú, gesztenyeszínű haju, bajusza rövid, barna, szakállá borotvált, szürke ruha és szürke kalap.

A másik 28 év körüli, iparos kinézésű, magas sovány termetű, hosszú barna arcú, barna haju, pelyhedző bajusza, beretvált szakálú, ruházata kávébarna, fekete kemény kalap. Nyomozandó, letartóztatandó, pénz biztosítandó. Drótválasz.

Főkapitányság.

Mindezekig azonban sem az egyiknek, sem a másik rablónak nem akadtak nyomára.

A nagy angol vasuti sztrájk.

A veszedelem növekszik.

London, aug. 19.

A belügyminiszterium tegnap késő este közleményt adott ki, melyből kitűnik, hogy a vasutasok sztrájkmozgalma tegnap az egész országra kiterjedt, de a vasutasok több mint két harmadrésze helyén volt. A társaságokhoz számos kérvény érkezik alkalmaztatás dolgában. A katonai hatóságok jelentik, hogy teljesen urai a helyzetnek. Két zászlóalj gyalogságot Hullba rendeltek. Más csapatküldéseket a tegnapi események nem tettek szükségessé. A kincstári kancellár és a kereskedelmi hivatal vezetője tárgyalnak a sztrájkolókkal és a társaságokkal, hogy a konfliktus méltányos feltételek mellett való békés elintézésére rábíráják őket.

A helyzet rosszabbodik.

London, aug. 19.

A sztrájkhelyzet este rosszabbodott. Az Írországra és Skóciára rendelt postai küldeményeket katonai őrizet mellett továbbítják. Marylebone állomásról nem indultak vonatok északra; a pályaudvar délután öt óra óta sötétségbe van burkolva. A földalatti vonalok csak kevés vonat közlekedik. A Victoria és Kristálypalota állomások között a kocsik ablakait kövekkel beuzták. A Hoek van Hollandba rendelt vonat menetrendszerűen Liverpool-Street állomásra érkezett. A Custon állomás bejáratát szuronyos katonák őrzik.

Postaszolgálat repülőgépen.

London, aug. 19.

A Blériot-társaság ajánlatot tett az angol kormánynak, hogy a vasuti sztrájk tartama alatt levélposta-forgalmat hajlandó monopólánjaival lebonyolítani. A kormány a Blériot-társaság ajánlatára még nem nyilatkozott.

Miért folyik a harc.

London, aug. 19.

Mac Donald angol képviselő, a szocialista párt vezére, a következőkben ismertette a vasutassztrájk célját:

— A sztrájk nagy jelentőségét kétségte- lenné teszi az a körülmény, hogy jelenleg 150.000 vasutas, vagyis az összes vasutasok egyharmada sztrájkol. A harc a munkásszervezetek elismeréséért folyik. Elvi harc ez, s mi- helyt a vasutársaságok igazgatói kijelentik, hogy a munkásszervezeteket elismerik, s sztrájk azonnal megszűnik és a bérkövetelések teljesi-

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

— Essön bele abba a váradi vargába a rossz férőg . . .

— Váradon vőtted?

— Őt pengőé az őszön . . .

— Városi munka — legyintett Pista a kezével. — Ismeröm?

— A tied állja?

— Ugy, ahogy.

Aztán késősen hozzá tette:

A harmadik telet taposom vele.

— Fajsi Lacinak van egy, a' mán négy esztendő.

— Szöröncsés embőr! Azt mondom, szöröncsés embőr!

Mikor a második körrel is végeztek, az urak bementek a remetei erdőszlakba früstökölni.

A hajtók is összeverődtek az erdő szélén. Egyik másik szót vetett a csizmákra, meg az időre.

Lát furcsa is az, hogy három nap alatt az öt-hat forintos csizmák tönkre mentek s ez idő alatt a magok kenyerin kerestek a hajtók egy forint husz krajcárt. De kit okoljanak? Ha nem enged az idő, még asszonyok, a gyermekeknek is jut.

Az emberek nagyrésze hallgatott. A fejüket lógatták, mint a kiállt jószág. Ugy néha néha a Bagó János adott hangot. No, nem csoda, mert beszédes ember. Aztán ki is érte magát mindenből. A mai keserves világra vette a szót. A többiek csak bólingattak.

— . . . Ugy al — integetett Bagó János. — Ezelőtt, ha egy legénynek tíz-husz krajcárja volt, hát harmadmagával beülhetett a kocsmába . . . Most meg, ha egy-két koronája van, maga sem tudja, mit kezdjen vele. Rossz világ!

Csózik Nagy János, aki szintén újságolvastott ember, rábólintott a beszédre:

— Nem az a sulya a piznek, ami ré- gőn vót.

— Aszondom én is! — így Bagó János. Csózik Nagy János adta tovább a szót:

— Hej! ha én király lehetnék! — ele- gyedett a diskurzusba Szűri Pista bá.

— Mit tönne kee?

— Maj' tünám én!

— A kincős ládába nyulna kee?

— Oda is . . .

— No én — veté közbe Surul Pista — két hónapig inkább halál szeretnék lönni.

— Halál?

— Az a!

— No . . .

Aztán, hogy az égbolt mind jobban-jobban elborult s az esőcseppek is kövérebbek lettek, az uraság cseh erdőse rossz magyarsággal ki- szólt az ámbitus alól:

— Menni emperek, menni . . . Majd hol- nap mindenki kapja . . .

A parasztok összéb huzzák magukon az átázott gunyákat s hármásával, négyesével meg- indultak a felé felé.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

tése fölött azután is lehet tárgyalni. Vasárnapra minden vonat megáll.

Azok a békéltetési kísérletek, amelyeket a kormány kezdeményezett, eddig nem vezettek eredményre.

London, aug. 19.

Anglia északi részében és Dél-Walesben teljes a sztrájk, a többi részeken pedig elég nagy arra, hogy a vonatoknak legalább is a felét szünetelésre kényszerítse. Több helyről már szabotázst is jelentenek. Yorkban a sztrájkolók megkísérelték, hogy egy vonatot kisiklassanak. A szállítómuukások általános sztrájkja ama tárgyalások révén, melyeket Churchill miniszter John Burns munkásvezérrel folytatott, el van hártva, Skóciában azonban a bányások követik az általános sztrájkot, tüntetésül az ellen, hogy katonaságot alkalmaztak.

Az irországi sztrájk.

Dublin, aug. 19.

Ma egész Irországban proklamálták az általános vasuti sztrájkot,

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

UJDONSÁGOK.

Szent István király napja.

A magyar nemzetnek nagy ünnepe van ma; első koronás királyának, a második honalapító Szent Istvánnak emlékét üljük kegyelettel. A templomok boltívei alatt felzeng a sóhajszzerű ének:

„Ahol vagy magyarok tündöklő csilaga... s imánk felszáll a Magasságbelihez kérve, hogy áldja meg Szent István nemzetét.”

A nagy nemzeti ünnep alkalmából a házakon lobogók lengenek s a szívekben háláérzet kél az első nagy király emléke iránt. A templomokban ünnepélyes szent miséket és szent beszédeket tartanak.

A 1. sz. székesegyházban délelőtt 9 órakor nagy egyházi pompával megy végbe az ünnepélyes isteni tisztelet. A szent misét *Széchenyi Miklós* gróf v. b. t. t., megyés püspök, a szent beszédet pedig *Brém Lőrinc* pápai tb. káplán tartja.

* **A pénzügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága pénteken, augusztus 25-én délután 4 órakor, a városházán ülést tart.

* **A király születésnapja Bihar-Füreden.** Ő felsége 81-ik születésnapját Bihar-Füreden is nagy fényvel ülte meg a fürdőközönség. Az ünnep előestéjén Radu Demeter gör. kath. püspök látta vendégeül az itt időző notabilitásokat s villájában gazdag buffet lett felszolgálva. Az est beálltával a körülálló hegyeken taracklóvések durrantak el s egy 15 méter magas sudár-fenyőfát lobbantottak lángra, melynek sziporkázó tüzeit óriási magasra vitte a szél. A zenekar rázendített a himnuszra és a szózatra s a vendégek pezsgős poharakkal ke-

zükben, éltették a királyt. Péntek reggel, 8 órakor ünnepélyes nagy misét mondott *Gentz János* nagyváradí gör. kath. esperes, melyen jelen voltak Hosszu Vazul lugosi és dr Radu Demeter nagyváradí gör. kath. püspökök, dr Bozóky Alajos udv. tanácsos, dr Hoványi Gyula és dr Bozóky Géza jogtanácsos, Molnár Géza kuriai bíró, Papp Coriolán, a Bihoreána igazgatója, Papp János, a belényesi vasut igazgatója, dr Bozóky Dezső sorhajó-orvos, a csendőrség, stb. stb.

* **A régi tisztviselők kérelme.** A 60,000 koronás állansegély felosztásánál nem részesült a város mindan tisztviselője méltányos elbánásban. Különösen az egy állásban régen szolgáló tisztviselők szenvedtek sérelmet, mert az eltöltött időt nem vették figyelembe. Az egy állásban 16 évvel tovább szolgáló tisztviselők kérvényt adtak be a városhoz, amelyben kérik, hogy ha már az állansegélyből nem részesülnek az őket megillető javadalmazásban, a város a fizetésüket egészítse ki a megfelelő összeggel. A nagyon is méltányos kérelmet Kelepecz Dezső, Ujfaluassy Zoltán, Bacz Endre, Mercz József, Dayka Sándor, Jablonszky Emil, Novák János, Magyary Jenő, Hegedüs Lajos, Zeke Ferenc, Mercz Antal városi tisztviselők írták alá.

* **A Szent István napi munkaszünet.** A közönség nagyrésze ma sincs pontosan tájékozva ama szabályok felől, melyek a Szent István napi munkaszünetre vonatkoznak s erre vonatkozólag a helybeli napilapok közleményei sem egyeznek. A nagyközönség, továbbá a kereskedők és iparosok tájékozása és szigoru mihez tartása végett a rendőrség az alábbiakban közli a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1903. évi 28559 sz. rendeletének ide vonatkozó részét.

A) *Déli 12 óráig* meg van engedve: 1. A borbély- és fodrász iparnál a munka az üzleti helyiségben. 2. Burgonya-zuzó iparnál az áru előállítására és szállítására. 3. Gyorsárúk fuvarozására, töltésére és kiszolgáltatására. 4. Magánosok által sütéshez vitt tésztaemlék kísütése, azonban a sütő iparos legfeljebb egy erre vállalkozó egyént alkalmazhat. 5. Sertés-hizláló telepeknél a hizláláshoz szükséges anyagok szállítása.

B) *Délelőtt 10 óráig* meg van engedve: 1. Kis iparnál sürgősen rendelt javítási munkák. 2. Minden, a napi élelmezés körébe tartozó cikkek előállítására és szállítására (zöldség, kávé, liszt, cukor, tea, csemege, rum, husnemű. Tehát fűszerüzletek és hentes és mészáros üzletek 10 óráig nyitva tarthatók.

C) *Délelőtt 9 óráig* meg van engedve: Iparszertől üzött ablaktisztítás.

Könnyen érthető ebből, hogy mindennemű divatáru, cipő és kalapos és vaskereskedések egyáltalán ki sem nyithatók.

* **Csapatok összpontosítása.** Nagyobb szabású csapatösszpontosítás lesz Nagyváradon. Ma Nagyváradra érkezek az aradi 61. gyalogezred, a debreaeni 39. gyalogezred és a 101. gyalogezred kiegészítő része. Az idegen ezredek augusztus 26-ig maradnak Nagyváradon, amikor az itteni 101. gyalogezred törzsével együtt elvonulnak a Felsőmagyarországon tartandó őszi nagygyakorlatokra.

* **A régi rend a belényesi uton.** Az utóbbi időben sok kellemetlensége volt a fürdőkebe ránduló közönségnek a belényesi vasutal. Ugyanis a várad-velencei állomáson egyszerűen kiszállították a belényesi vonatból a rontói, vagy a félix-fürdői állomásra utazókat, hogy a belényesi utasoknak legyen helyük. Ez az abszurdum nagy recenzust keltett, mert a vasutnak tulajdonképen nincs joga valakit le-

szállítani, ha rendes megállóhelyre utazik; a vasutnak semmi köze, hogy fürdőzni, vagy más célból megy-e valaki. De a vasut még tovább ment, mert újabb rendeletből egyszerűen nem állott meg a belényesi vonat e két állomáson. A felsőbb vasuti hatóságok azonban belátták, hogy ez az eljárás teljesen ellenkezik a vasut céljával s egyszerűen visszaállították a régi rendet, vagyis a belényesi vonatokkal ép úgy lehet a rontói és a félix-fürdői állomásokra utazni, mint a fürdővonatokkal.

* **A magyar zászló ellen.** Varasdról írják: A király születése napján a pénzügyigazgatóság épületére a magyar zászlót is kitétték, ami szemet szurt sok garázda horvátnak és lármásan követelték, hogy távolítsák el a magyar lobogót. A tömeg már-már megostromolta az épületet, mikor megjelent Magdics képviselő, a város polgármestere, lecsillapította a zavargókat, rávette a pénzügyigazgatót, hogy vonassa be a magyar zászlót, ami meg is történt.

* **Villámcsapás.** Kiskereki községben Pál Sándor községi bíró udvarán e hó 15-én a villám lesújtott a szénacsűrre, amelyben 40-45 szekérnyi széna volt elhelyezve. A csűr alá volt építve az istálló amelyben jószágok voltak, ezek közül egy teljesen megszenesedett a többit pedig elvezették. A széna szintén teljesen elégett. Nagy volt a rémület, mert szél is volt, de a kiskereki önkéntes tűzoltó egylet ügyességének köszönhető, hogy több kár nem eset. A kár biztosítás útján megtérül.

* **Biharban nincs börtönügyi muzeumba való tárgy.** Megirtuk a napokban, hogy a vármegyét megkeresték az iránt, hogy a járásokban lévő olyan tárgyakat, a melyek valamely bűnügy folytán kerültek a hatóság kezébe, szedesse össze az alispán és küldje fel a börtönügyi muzeum részére. A főszolgabírók most terjesztették be jelentésüket az alispánhoz. A jelentések szerint Biharmegyében sehol sincsen olyan tárgy, mely a börtönügyi muzeumba való volna.

* **Eltűnt fiatal asszony.** Tegnap délután nagy riadalmat keltett az a hír Szalárdon hogy egy *Nemes Zsuzsanna* nevű fiatal asszony Hegyközszentimréről eltűnt és a Berettyóba ölte magát. A hír hallatára Szalárdról tömegestől mentek az emberek a Berettyó partjára és kutatták át a folyó medrét. A fiatal asszonynak nem akadtak nyomára. Nemes Zsuzsanna hazulról azzal távozott el, hogy őt nem fogják többé viszont látni. E fenyegetésnek nem akartak hitelt adni mikor azonban két napig se tért haza megkezdtek a kutatást mindenfelé. Az eltűnt fiatal asszony gyógyíthatatlan betegségben szenvedett.

* **Megakart szabadulni a katonaságtól.** Magyarcsékei tudósítónk jelenti a következő esetet. *Morgován György* nagypapmezői legény az idén állott először katonasor alá. A legény minden tekintetben megfelelt volna a kívánalmaknak és már majd ki is mondták rá az alkalmast, mikor a legény egyik kezét csonkának találták. A legénynek hiányzott a gyűrűs ujj. Az orvos nyomban megállapította, hogy a hiányzó ujj nem szakavatott orvosi kéz műtete folytán hiányzik és megindította az eljárást. A nyomozás útján kiderült, hogy Morgován a gyűrűs ujját spárgával kötötte le úgy, hogy az teljesen elüszkösödött. A legény tagadta az egész dolgot és azt mondta, hogy egy fatönc esett az ujjára. A hatóság kétségtelenül megállapította, hogy Morgován szabadulni akart a katonaság alól és azért követte el tettét. Az öncsonkító katonát besorozták 3 évre katonának és ezenkívül két évi büntetés-szolgálatra rendelték be. Az ítélet ellen Morgován a miniszterhez felebbezett, ahol azon-

ban aligha lesznek elnézéssel már csak azért is hogy például szolgálhassanak az önszabadi-tóknak.

* **Szaporítsák az állami elmeorhá-
szakat.** Szomorú tartalmú átirat érkezett tegnap Biharvármegyéhez Fehérvármegyétől. Fehérvármegye arra kéri Biharvármegyét, hogy egyetemlegesen irjanak fel a kormányhoz az állami elmeorházak számának szaporítása tárgyában. Fehérvármegye átirata elmondja, hogy a jelenlegi elmeorházak megfigyelő osztályai elmebetegekkel vannak megtelve úgy, hogy e miatt a megfigyelés alá tartozó betegeket nem lehet kórházba szállítani csak akkor, amikor már közveszélyessé váltak. Erre való tekintettel kéri Fehérvármegye Bihar, irjanak fel a kormányhoz, hogy az országban minél több elmeorházat létesítsenek.

* **A cigánybíró -fizetése melé.** Hamza János cigánytelepi felügyelő is elmondhatja, hogy nincs párja az országban, mert sehol sem találunk hasonló speciális foglalkozást. Egy év-tizednél hosszabb idő óta tartja fenn a rendet a váradi-velencei cigányputrik között s éberesen őrködik, hogy idegen kóbor cigány ne telepedjen le az ő általa őrzött putrikba. Így azután lassankint olyan tekintélyre nőtt ki magát Farad ivadéka között, mintha hatósági közeg volna. Ezen szolgálatakat eddig havi 12 korona segélylyel honorálta Nagyvárad városa, azonban a nagy drágaság az ő megélhetését is nehezebbé tette s ezért folyamodott, hogy a havi segélyét emeljék fel. *Jánosy Gyula* mint főkapitány-helyettes méltányolván a kérelmet, az eddigi havi 12 korona helyett 14 koronára emelni véleményezi. Ezután tehát havi 2 koronával nagyobb lesz a cigánybíró önértéke és tekintélye a putrik között.

* **Elkobozták a »Nap«-ot.** A Nap, ez az ismert fővárosi szenzáció hajhászó utcai lap ő Felsége, a király születés napján »Véres emlékek« címmel vezércikket tett közzé. A cikk erősen király sértő tartalmú volt s ezért a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírója a Nap augusztus 18-iki példányait a fővárosi államrendőrséggel elkoboztatta. Budapest polgármestere tegnap a Naptól megvonta az utcai elárusítási engedélyt.

* **Hirtelen halál.** Nyüveden munkaközben hirtelen meghalt egy Kiss Imréné nevű asszony. A hozzátartozóinak furcsa felfogásuk lehet a kolera felől, mert a halál okául a kolérát említették és ezáltal nagy rémületet keltettek. A járási orvos kiszállott a helyszínre és megállapította, hogy a halál oka szívszélhűdés.

* **Tizenhét éves leányszöktető.** Magyarorszáki tudósítónk ismét leányszöktetésről ad hírt. Ezúttal azonban nem valami romantikus szerelemi történetről van szó, hanem a legközönségesebb hozomány-zsarolásról, amit azonban nem sikerült keresztülvinnie a legénynek, akinek különben még csak alig pelyhedzik az ála. A legény *Popovics János* 18 éves, alsótpai lakos, aki mindenáron meg akart gazdagodni és a község legvagyonosabb gazdájának a leányát akarta megszerezni magának. Kedden délelőtt, *Szekán János* 17 éves *Mária* nevű leánya a mezőn tartózkodott, amikor megjelent ott *Popovics János* is és még mielőtt a leány tiltakozhatott volna, átnyalábolta és hazavitte. A leány szülei este hiába várták Máriát vissza. Végre is az előljárásra mentek fel és kérték a hatóságot, hogy nyomozza ki leányukat. Az előljárás meg is találta a leányt *Popovics János* lakásán bezárva. Az előljárás követelte, hogy adják ki a leányt. A hivatalos fehérvárról hallani sem akartak *Popovicsék* és kijelentették, hogy a leányt az ő fiuk, a *János*,

el akarja venni feleségül, tehát küldjék utána a hozományt, mely megfelelő ökrökből és más értéke javakból álljon. *Szekán János*, a leány apja, egyenesen a magyarorszáki főszolgabíró-ságra ment és feljelentette az ügyet, kérésén a leánynak hazahozatalát. A főszolgabíró tegnap intézkedett, hogy a megszőktetett leányt csendőrök kísérik haza szüleihez, akik hallani sem akarnak a házasságról.

* **Regula Miskolcon.** Miskolcra táviratozzák: Az edelényi rablógylókat, *Regula Edét*, tegnap este 9 órakor erős csendőri fedezet alatt Edelényből a miskolci ügyészség fogházába szállították. Miután a miskolci állomáson tüntetéstől, zavargástól tartottak, *Regulát* Miskolcra elűzték, Sajócecsenre szállították ki a vasutból, honnan bérkocsin hozták Miskolcra. Incidens nem történt.

* **A bérkocsi szabályrendelet módosítása.** *Sebestyén Sándor* nagyvárad bérkocsitulajdonos panaszos kérvényt adott be Nagyvárad város tanácsához, amelyben elpanaszolja, hogy már 30 éve folytatja a bérkocsi ipart, de a villamos vasut és a sok automobil folytán most már nem tud megélni a kétfogatu bérkocsija után s ezért még egy egyfogatu bérkocsira kérne engedélyt. Azonban az egyfogatnak száma 100-ban van megállapítva. Kéri, hogy az erre vonatkozó szabályzatot módosítsa a város és pedig akként, hogy ő egyfogatu bérkocsira is nyerhessen engedélyt.

* **Véresrevert leány.** Rejtélyes bűneset tartja izgalomban *Csarnókása* község egyszerű csendes lakóit. A község határában tegnap este iszonyúan megsebesítve találták a falu egyik szép leányát, a 16 éves *Kutyile Annát*. Hatalmas vértócsában fetrengett a földön. A falubeliek azonnal segítségére siettek a szerencsétlen teremtsnek, aki elvesztette az eszméletét és így nem lehetett kihallgatni. Senki sem tudja, hogy mi történt voltaképpen. A szülők is csak annyit mondanak, hogy délután elment a leányuk hazulról a mezőre. Később feltűnt nekik, hogy a leány még estére sem került haza és többekkel a keresésére indultak. Így találták meg azután a leányt a község határában levő mezőn véresen, eszméletlenül. A sebesülésekből azt lehet következtetni, hogy a fiatal leányt megverték, de hogy kik és miért, azt eddig nem lehetett megállapítani. A csendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást.

* **Értesítés.** Bémer téri fiókküzetlünk, amelyet korszerű nagy arányú cipő árubázzá alakítottunk át, áthelyeztük ideiglenesen a Weiszlovits házba Huzella M. üzletével szemben, ahol folyó év szeptember elejéig fog maradni. Midőn kérjük t. c. vendőinket, hogy erről tudomást venni sziveskedjenek, maradunk tisztelettel: *Moskovits Farkas és Társa* cipő és csizmagyár r. t.

* **Ablaküveggyár Bélben.** Bihar megyében a legújabb és a legnagyobb lendületet vett gyár a béli járásban levő üveggyár. Ez a gyár, mely eddig csak közönséges üvegek gyártására volt berendezve, nagyban készül a táblaüvegek előállítására. A kibővítési munkálatok már igen előrehaladtak úgy, hogy még az év folyamán megkezdik a tábla üvegek gyártását. A kibővített gyárban a jelenlegi személyzetnek megegyezését fogják alkalmazni. A gyár felállítására a vidék lakosságára nézve igen nagy jótétemény volt, azooban a cselédmizériák előmozdításához is lényegesen hozzájárul, amennyiben a paraszt nők most már nem mennek cselédnek, hanem a gyárba mennek csomagolóknak. Ettől eltekintve, a gyár fejlődését örömmel kell konstatálni mindenkinek.

* **A jogi oktatás és vizsgák reformja.** Jelenleg ez a kultuszárca legégetőbb s leggyorsabb megoldást követelő problémája. Hogy a szükséges reformterv kivitele gyorsan történhessék, annak rendeleti uton való életbeléptetésére is megkapja a miniszter a felhatalmazást.

Az ügyvédjelölti gyakorlat meghosszabbítására vonatkozó törvényjavaslat már beterveztetett a képviselőházba. Abból rövidesen törvény lesz, amely az ügyvédjelölti gyakorlatot két évvel meghosszabbítja s a gyakorlat megkezdését a doktoratus megszerzésétől teszi függővé. A kiknek tehát hátralekös jogi vizsgái (szigorlat, alap-államvizsga ügyvédi) vannak, saját érdekükben siessenek, mert minden napnyi késedelem esetleg helyrehozhatatlan hibának, önvádnak lehet előidézője. Ne áltassa senki magát azzal, hogy a törvény méltányosságot fog gyakorolni, hanem mindazon jelöltek, akiknek jogi vizsgájuk (szigorlat, ügyvédi) van hátra, egzisztenciájuk követelő parancsának tekintsék azt, hogy hátralevő vizsgáikat letegyék. Aki csak teheti fogjon a készüléshez, amelynek egyedül célravezető: időt, fáradságot és költséget megtakarító gyors és biztos módját. A jogi vizsgák letétele c. munkában (IV. kiadás, negyvenedik ezer) találja leírva. Díjmentesen küldi dr. Dobó, Kolozsvár, Bolyai-u. 3. 402

* **Meglopott vendéglős. Szilágyi János.** A Kis pipa vendéglős tulajdonosa tegnap délelőtt panaszt tett a rendőrségen, mert ismeretlen tettes, lakásából két darab 50 koronás bankjegyet ellopott. A lopást csakis olyan ember követhette el, aki a körülményekkel ismerős. A rendőrség megindította a nyomozást, amelynek során egy gyanúsítottat le is tartóztattak, de mivel pozitív bizonyítékot nem tudtak ellene szerezni, szabadlábra helyezték. A rendőrség folytatja a nyomozást s a szabadlábra helyezett gyanúsítottat, — aki már több bünt követett el — megfigyelés alatt tartják.

* **A természet csodái** talán seholsem nyilatkoznak meg oly megkapó módon, mint Pöstyénben, a híres iszapfürdőn. A páratlan gyógyerejű források oly rendkívüli bőségben fakadnak itt fel, hogy nagyobbbrésük a szomszédos Vág folyóba árad, úgy hogy e ponton a víz télen nyáron gőzölög. Mintha csak figyelmessé akarna tenni bennünket a természet eme csodás erejű termékére, melynek ezer és ezer reumás, köszvényes beteg közsőni gyógyulását.

* **Kovácsnai Horgász** víz hirdetésre felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét, mely ásványviznek a fogyasztása sok betegségben enyhítőleg hat a szervezetre.

* **Egy középkori kath. özvegy, ház-** tartásban jártas, papi, vagy magános háznál keres házvezetőnői állást. Vidékre is elmegy. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 522

x **WEISZ LAJOS** kereskedelmi- és műszaki irodája lakás és szőnyeg pormentesítő vállalatot létesített, melyhez a világhírű Vacuum Cleaner pormentesítő gépet alkalmazza. A vállalat a jelentkezők sorrendjében kezdi meg működését. Lapunk mai számában közölt hirdetést t. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

* **Pompás változás.** Gyakran mesélik, hogy találkozunk hölgyekkel, akiknek arca csodálatosan előnyös változáson ment át. A szeplők, májfoltok, ráncok és mitesszerek, melyek régebben szép számmal díszlettek az illető hölgy arcán, mind eltűntek mint a kámför. Ha őszinte az illető hölgy, akkor elmondja, hogy arcának ezt a pompás változását a világhírű Földes-féle Margit Crém-nek köszönheti, a melynek nemcsak az a főelőnye, hogy ideális széppé varázsolja az arcot, hanem az is, hogy teljesen ártalmatlan. Ára kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Készíti és postán küldi Földes Kelemen gyógyszerész, Aradon. 252

x **Antiquar (ódon)** tankönyveket és mindenféle könyvet veszek és eladok. Könyvszerényre keresek **Benkő Arthur** antiquar könyvkereskedő **Bakóczy-u. 10.**

Azért telnek meg a nagy fürdők ezer-nyi ezer magyar beteggel, mert a magyar ember még mindig keveset törődik a gyomrával. A nagy nyugati államokban már rég tisztában vannak azzal, hogy a valódi **Ferencz József**-keserűvizet mindig a háznál kell tartani s ha bármily csekély indispozíciót éreznek a gyomorban vagy a belekben, azonnal előveszik ezt a megbecsülhetetlen, szuverén gyógyszerét és reggelenként egy fél borospohárnyit megisz-
nak. A »Ferencz József«-viz gyomor és a belek működését csakhamar helyreál-
litja. Magyarországon is sokkal kevesebb gyomorbeteg ember volna és a nagy für-
dők is kevésbé hangzanának a magyar szótól, ha itt is követnék a művelt nyugat példáját.

FLEGMAN grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-
mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy
a tavaszi és nyári szöveteim
megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy
választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi
céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállít-
ásban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

x Itt a vadászat!! Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren kézőn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek telülünk. **Sauer**-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADANYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporárada. Telephon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerli butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek.

Tisztelettel

358

Czapfalvi József.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhívom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

x Langen és Wolf motorgyár, a világhírű OTTO motorok gyártója, helyben Kossuth-utca 7. szám alatt fióktelepet létesített, melynek vezetésével a gépszakmában évek óta előnyösen ismert **ACZÉL VIKTORT** bízta meg. A cég fenti telepén állandóan üzemben láthatók: motorok, malomgépek, valamint az elterjedt **Kiessling & Co. cég FAMEGMUNKÁLO-GÉPEI** és asztalosműhely-berendezési tárgyai s e minőségben környékünkön fenti cég az egyedüli, mely ezzel foglalkozik. Speciális utimozgonyai a légelismertebbek, miért is ezeket erdő, fűrés és egyéb gyártelepeink figyelmébe ajánljuk. Szállít eredeti »Diesel« nyersolajmotorokat, teljes malomberendezéseket és cséplő-garnitúrákat, valamint gazdasági gépeket. Szakszerűen foglalkozik téglá-, jég- és hűtő-, valamint egyéb gyártelepek teljes felszerelésével. A cég 40 éves fenállása, valamint az egész világon elterjedt régi, kiváló hírneve már eleve is teljes szavatosságot nyújt a minden tekintetbeni legelőnyösebb kiszolgálásra. Kivánságra a cég díjmentesen szolgál árjegyzék, költségvetés és szakmérnöke kiküldetésével. Egyben felhívjuk t. olvasóink figyelmét a cég mai lapunkban megjelent hirdetésére.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltet-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt báztulajdo-
nos urak becses tudomására hozni, hogy
Óváry Lajos kályhás üzletét
átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk
ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal,
pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajt-
juk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és
:: legegyszerűbb ::

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.
Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel
Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Siessünk

Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

**ki lettár miatt nagy occa-
siót** rendez, hol a következő cikkek
kerülnek **olcsón eladásra.**

Mosó grenadinok, batistok, selymek,
pouplinok, ruhavászna, francia delainok,
ruha díszek és még sok más itt fel nem
sorolt cikkek. — **Most sok pénzt meg-
takaríthatunk**, ha menyasszonyi kelen-
gyénket itt vesszük.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz.

Üdit-gyógyít.

Üdit-gyógyít.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült
hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmái-
nál kitűnő hatásnak bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda

cégnél Nagyvárad.

203

IRODALOM.

Dr Endrei Kálmán fiatal jeles nagyvá-
radi ügyvéd több szakmunkán dolgozik jelen-
leg s rövid időn belül minhárom munka meg-
jelenik. A sajtó alatt levő munkák a követke-
zők: Összehasonlító bankpolitika. — Össze-
hasonlító börzopolitika és A magyar világ le-
reskedelem helyes politikája.

A **Vasárnapi Ujság** aug. 20-iki fűjtje
Héderváry Károly gróf műiszerelőnek hédervá-
ri oltónabói közö érdekes képeket és le-
írást. A többi közlemények: **Kosztolányi Dzsó:**

Beszélgetés a szívemmel. *Kafka Margit*: Színek és évek. *Sárosi Bella*: Koronázási kiállítás. *Dr. R. Rapaics Rajmond*: A gyógyóndvények értékesítése. *Szent nyomok*, *Koronghy Dénes*: A titokzatos lovag. *Takács Sándor*: Balassa Bálint fia. *Hetessy Viktor*. *Turnovszky Sándor*: Hatszáz éves freskóképek. *Atherton Gertonde*: Reánov. A hétről.

TANÜGY.

Értesítés. Székelyhidon özv. Brem Jánosné nyilvános joggal felruházott tanintézetben — a beiratások f. év aug. hó 21-én kezdődnek meg — miről a tisztelt szülők értesítettek, hogy minél pontosabban és rendesebben kezdődhessék a tanítás, amely már ez év szeptember hó 4-én vészi kezdetét. Benn lakók is felvétetnek, kik a legnagyobb gondviselés és felügyelet alatt vannak. A díjazás mérsékelt.

TÁVIRATOK.

A pápa állapota.

Budapest, aug. 19.

(Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik, hogy a pápa állapota egyre javul. A szent atya testileg jól érzi magát, de hangulata nyomott. A kezelőorvosok biznak Öszentsége teljes felépülésében.

Zichy lemondása.

Budapest, aug. 19.

(Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati iroda s a Bud. Tud. jelenti, hogy gróf Zichy János kultuszminiszter lemondása körül szárnyra bocsátott hírek nem felelnek meg a valóságnak. A miniszter egyáltalán nincs deprimálva azoktól a véres eredményűnek hitt támadásoktól, amelyekből már egyenesen azt következtették, hogy a miniszter pár nap alatt beadja lemondását a kormányelnöknek, hogy terjessze azt a Felsőre elé. Az meg egyenesen merész állítás, hogy Khuen elejtette volna Zichyt.

Megmérgezett katonatisztek.

Lisszabon, aug. 19.

Titokzatos eset történt tegnap Terez Novában az ottani helyőrség tisztikarának ebédje után. Harminc tiszt nagyon rosszul lett, olyan tünetek mutatkoztak rajtuk, a minőket az arzénmérgezés okoz. Ebben a városban csak a katonaság hiva a köztársaságnak, a lakosság ellenben királypárti s így azt hiszik, hogy politikai boszu műve volt a merénylet.

A Nap és az ujságíró-egyesületek.

Budapest, aug. 19.

(Saját tud.) Szalay Mihály, a Magyar Estilap felelős szerkesztője, ma este nyílt levelet tett közzé a Magyarországnak, a melyben Rákosi Jenőt, az Otthon Kör elnökét és Hercegh Ferencet, a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnökét felszólította, hogy a Nap ügyét az Ujságíró egyesületek tegyék magukévá s a Nappal vállaljanak szolidaritást s illetékes helyen tegyenek meg minden lépést, hogy a Nap kapja vissza megvont utcai elárusítását.

Egyben felszólítja Szalay Mihály a fővárosi és vidéki lapok szerkesztőit, hogy addig, amíg a Nap nem kapja vissza

utcai elárusítását, ne közöljenek semmiféle politikai hírt, s az országház üléséről sem hozzanak tudósítást.

A Nap ügyében különben ma este az Ujságírók Egyesülete választmányi ülést tartott.

Dorgálás elől a halálba.

Budapest aug. 19.

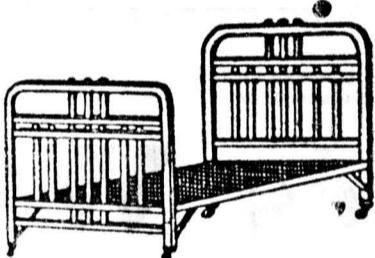
(Saját tudósítónktól.) Tragikus esetet jelentenek Trencsénből. Egy huszár tiszti szolga főbe lötte magát azért, mert nem költötte fel urát a mondott időre s félt a dorgálástól. Matusek Jánosnak hívják a szerencsétlen huszárt, akit megbízott ura, hogy másnap öt már 10 órakor költse föl. Matusek azonban előző éjszaka mulatott több társával, s elaludta a 10 órát. Mikor fölkel, látta, hogy ura már az istállóban van s kifelé vezeti fölnyergelt lovát. Félelmében, hogy kemény dorgálást, esetleg büntetést fog kapni, főbe lötte magát. — Erdekes, hogy ura maga többször rázta a mélyen alvó szolgát s kijelentette, hogy eszeágában sem volt megbüntetni a szolgát. Állítólag soha sem bánt rosszul a szolgálval.

A kistelki méregkeverő.

Szeged, aug. 19.

Gersán Marinak, a kistelki méregkeverőnek ügyében az ügyészség még két újabb holttest exhumálását rendelte el.

Vas és rézbutor

gyári rakatári

Székrenyág 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnéi Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Műkedvelő előadás a szinkörben.

Erkölcsileg és anyagilag is nagyon jól sikerült műkedvelő előadás volt a nyári szinkörben. Tóth Ede népszínműt adták elő az ipartestület ifjúsági önképzőkörének tagjai. Az előadás meglátszott, hogy nagy ambícióval, szorgalommal készültek rá, s így azt minden tekintetben jónak mondhatjuk. A szereplők közül nem egy művészi előadást produkált. Elsősorban ki kell emelnünk Varga Gyulát, aztán Csete Rózsikát, Weisz Irmát, Schenker Ignácot és Kovács Mihályt. De a többiek is mind megállták a helyüket. A rendezés és zenei részek betanítása *Fleischer* József zenetanár kiválóságát dicséri. A közönség majdnem egészen megtöltötte a színházat; ott volt Hlatky Endre főispán is. Az előadást ma megismétlik.

NYILTTÉR.

Alulírottak ezennel kijelentjük, hogy a »Tiszántul« folyó hó 18-án megjelent számában a »Magyar véka és a bécsi mérő« című cikkben foglaltak folytatásaként meggyőződünk arról, hogy a cikkben említett nagyobb vékát Klein Sámuel urtól az ő tudta és beleegyezése nélkül vitték el emberei, azt tulajdonképpen hamuhordásra használták s tévedésből került a szilvaszűrtre induló kocsi. Örömmel adjuk ezt hírt mindazoknak, akik a megjelent cikkről tudomást szereztek. Dr. Kovács S. Iános igazgató, Horváth Lajos építész.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitünő** hirt nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

SPORT.

Pályavató football mérkőzés a Rédey kerti Sporttéren.

Arad—Nagyvárad.

Hosszu nehéz harc után végre átadta a város a Rédey sportteret igazi hivatalának. A minden kényelemmel felszerelt gyönyörű pálya kapui ma megnyílnak és bevezetésül mindjárt oly érdekes és izgató mérkőzést rendez ott a Nagyvárad Atlétikai Club ma már országsszerte közsímert football csapata, mely méltóan fog illeszkedni a mai ünnepélyes megnyitáshoz. Dél-magyarország többszörös bajnokcsapata az Aradi Testgyakorlók jönnek el hozzánk, hogy összemérjék félelmetes erejüket a mi fiainkkal. Játéktudásban az aradiak feltétlenül jobbak a váradiaknál, de ismerve a N. A. C. tagjainak határtalan lelkesedését, aligha engedik át a győzelmet egykönnyen nagy ellenfelüknek.

Bizonyára ériási közönség fogja végignézni ez érdekes küzdelmet és lelkesíteni fogja mieinket a győzelem kivívására.

Ünnepi zászlódiszben áll a gyönyörű Sporttér, mely megdönthetetlenül fejleszteni fogja városunk sportéletét. Ünnepi diszben készül a N. A. C. vezetősége fogadni a aradiakat, kik nagyszámban fognak eljönni hozzánk, hol nemcsak a N. A. C., de városunk egész közönsége örömmel és szeretettel látja őket itt. Az Aradiak csapata, valamint a nagyszámu kísérők ma, vasárnap délelőtt fél 9 órakor érkeznek meg és fogadásukra a N. A. C. vezetősége fog megjelenni a pályaudvaron. Este a Sporttéren diszes bankett lesz, hol minden érdeklődőt szívesen lát a vezetőség.

A fontos mérkőzés délután pont fél 4 órakor veszi kezdetét. E őzöleg 3 órakor a Nagyvárad Atlétikai Club II. csapata mérkőzik a III. csapattal.

A nagyváradiai Arad ellen a következő csapatot állítják ki:

Rotti, Sebő, Szvertka, Weisz, Felhő, Múharos, Fenyő II., Bátky, Kovács, Milodanovics, Hani.

Mind fiatal, de lelkes jó játékos, kik bizonyára tudásuk legjavát fogják a küzdelemben vinni, hogy méltó ellenfeleik legyenek a bíres aradi bajnokcsapatnak.

A mérkőzést a Magyar Labdarugó Szövetség bírja fogja vezetni, kinek pártatlansága és szakértelme biztosítani fogja a mérkőzés fair lefolyását.

A közönség kényelmére nagy, tágas, fedett tribün áll rendelkezésre és így esetlegesen esőtől sem kell félni. Villanyos egész a Sporttérig közlekedik a Szert László térről indulva.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonatözsden tegnapi kezdetben változatlanul indult az üzlet, később azonban megszilárdult az irányzat, különösen tengeri emelkedett lényegesen. Készáru forgalom nyolcvan-ezer mázsa 10 fillérrel árák mellett.

Határidők zárata:

Aprilisi buza (1912)	— —	11.65
Októberi buza	— —	11.45
Októberi rozs	— —	9.48
Októberi zab	— —	8.56
Májusi tengeri (1912)	— —	7.98
Juliusi tengeri	— —	8.18
Augusztusi tengeri	— —	7.88
Augusztusi repce	— —	14.60

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	854.—
Osztrák hitelrészvény	— —	659.—
Jelzálogbank	— —	491.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	596.25
Salgótarjáni köszén	— —	689.—
Osztrák államvasut részvény	— —	748.—
Közúti vasut	— —	797.—
Rimamurányi vasmű	— —	696.—
Városi vasut	— —	428.—
Beocsini cement	— —	—.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

„Kovásznai Horgász”

természetes szénsavdus, sós-savanyu ásványviz. Kiváló gyógyhatása mellett borral páratlan, az összes ásványvizet felülmúlja. A világhírű Gleichenbergi vízzel azonos összetételű és így gyomorhaj, vizeleti bántalmak, gégehurut stb. betegségeknél gyógyhatása szintén páratlan. Egyedüli főraktár Biharmegye területére **BLAHA ISTVÁNNÉ**, Fő-utca Stern-palota. Telefon szám 608. Egy üveg víz 1 liter ára 32 f., fél liter víz ára 19 f. : : Üveg és láda külön lesz felszámítva és pedig 1 l. üveg 16 f. és fél l. üveg 14 f. és egy láda 4 kor. Üveg és láda felszámított árban, ép állapotban, vissza lesz véve.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Ronto >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 21
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Ronto >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

LANGEN és WOLF motorgyár

Fióktelepe (üzletvezető: **Aczél Viktor**)

Nagyvárad, Kossuth-utca 7. sz.

Telefon-interurbán: 10—74.

Eredeti világhírű OTTO motorok.

Szakmérnök kiküldetése díjmentes.

Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

Benzinmotorok és lokomobilok. Szívógáztelepek. Uti mozgonyok. Eredeti DIESEL nyersolajmotorok. Teljes cséplőgarnitúrák. Leipzigi famegmunkálógépek és asztalos műhely berendezések. Teljes malom-berendezések, gazdasági malmok és takarmánykamrák. Gazdasági gépek. Téglagyári és ipari berendezések.

Jég és hűtőtelepek. Műszaki czikkek.

Állandó gépkiallítás.

Feldstrick Kálmán

könyvkötészete és dobozgyártása
Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház
A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.
Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. ítélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvédbadapródiskola és a megyei összes fősztolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

231

A Biharvármegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönököt ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönököt folyószámlákra és földbirtokokra.

161

STERNADOLF
BRONZMŰVES
FÉMIPAR-GYÁRTÁSI
MŰTELEPE.
ELEKTROTECHNIKAI
FELSZERELÉSI VÁLLALATA.

VÁLLAL MINDEN GALVANIZÁLÁST SZÍNEN
BÉMERTÉRSZ TELEFONSZ. 556.

NAGYVÁRAD

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Fugyivásárhelyi gazdaságunkban
gömbölyű és galy tűzifa
igen jutányos áron eladó.

Értekezhetni a

Biharvármegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete részvénytársaság

507

irodájában

Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

NIGRIN

(Fényvédő)

Ujj- és bőrpiszkáló

Álló- és ülőkapát

Az összes eladást a vállalatnál kell elvégezni.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsus. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh- és petefészék gyulladások, méh-hurut, medencébéli gyulladások és izzadmányoknál. Ivógyógyimód alakjában, idült gyomorhurutoknál, makacs székrekedésnél, máj- és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szén-sav és iszap fürdők. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytar, 350 kényelmes lakószoba, külön vendéglők, jutányos étlap-árak, elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. — Posta, távirat, interurbán telefon. — Curtaxe és zenedíj nincs. Prospektust küld az igazgatóság.

Ki akar szép lenni?

Kevés hölgy van a világon, ki a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÈME

arckenőst ne ismerné. A bőr mindennemű tisztálanságát szeplőt, pattanást, miteszert májfoltot, ráncokat stb. gyorsan és biztosan eltávolít és az arc ideális, szép és üde lesz. Nemcsak az arcbőr, hanem a nyak, váll és kéz fehéritésére és szépítésére is legalkalmasabb.

Az összes szépítőszerek között a

Földes-féle Margit-Crème

örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen ártalmatlan és zsírtalan.

Nagy tégely 2 K, kicsi 1 K, minden gyógyszárban és drogeriában. Kiváló toillet-cikkek: Margit hölgypor (3 színben) 1-20 K, Margit-szappan 70 f., Margit-fogpép 1 K, Margit-arcvix 1 K.

Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállalok. 252 B

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész **ARADON.**

Kapható Nagyváradon: Bleyer József, Csanda Ernő, Farkas István, Grosz Sándor, Hering Sándor, Irgalmasok, Hegedűs S., Leszner Alfréd, Molnár Lajos, Nyíry György, Pohl Jenő, Nagy Kormány Zoltán, Szénásy Ferenc gyógyszerárakban, Újvárosi drogeriában, Vadász Albert drogeriában, Berger Sándor illatszerkereskedésében. Nagyszalonján: Berkes Ármán, Szabó Emil, Félixfürdőben: Kovács Béla gyógyszerárakban.

PÉNZT

legelőnyösebb feltételek mellett szerez, ingatlanok adás-vételénél legsikeresebben közbenjár

**Biharmegyei Föld-
Hitel- és Áru közvetítő
vállalat** Ritoók Zsigmond-utca
2. sz. Igazságügyi palota mellett.

Hirdetések
felvételnek a kiadóhivatalban.

A világhírű

Málnási borviz

a legjobb és legolcsóbb, a legelőkelőbb orvosok által ajánlott természetes savanyú ásványvíz. A málnási borviz üdít, étvágyat gerjeszt és elősegíti az emésztést. Kitűnő hatása hűlés és köszvénynek valamint elkerülése a járványos betegségeknek. Ezen világhírű gyógyhatású ásványvíz kapható minden üzletben.

Főraktár: **Altmann és Társai**
bor és pálinka kereskedése Nagyvárad, Torna-u.
Telefon 1067.

Literje 24 fillér, 10 üveg megrendelésnél házhoz szállítjuk. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

12132—1911. szám.

Ajánlati felhívás.

A város tanácsától fenti szám alatt vett megbízás folytán a Nagyvárad város tulajdonát képező Vilmos főherceg tüzérlaktanya kibővítési munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében újabb ajánlati tárgyalást fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Új egyemeletes melléképület építése.
2. Új törzsistálló.
3. Új gyanusbeteg ló- és pótistálló.
4. Új löveg és szekérszin.
5. A felszerelési raktár kibővítése.
6. Nehézbeteg lóistálló kibővítése.
7. Új löfelszerelési raktár építése.
8. Járműszin épület kibővítése.
9. Új löveg és szekérszin építése.
10. Tiszti laképület átalakítása.
11. A legénységi két épület padlásában lévő alosztály raktárak átalakítása.
12. Udvari csatornázás.
13. Különböző munkák, hamu és trágyatartók, szivattyus kutak, téglafal kerítés, köröskő csepegtő járdák, kavicsolások stb.

Bánatpénzül 250.000 koronáig az ajánlati összeg 5 %-a, ezenfelüli összeg után 2 %-a teendő le a város házipénztárába. A bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le, amit az az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezébe 1911. évi szeptember hó 7-ik napjának d. e. 10 órájáig adhatók be, amikor is azok nyilvános ülésben fognak felbontatni, az ajánlatok egy koronás bélyeggel láthatók el és csak a szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell kitüntetni azon egységi árakat, melyek mellett a munkálatok végrehajtására magukat kötelezik.

Azon ajánlattevők, kiknek ajánlatát a város jogerősen elfogadta, kötelesek a vett felhívástól számított 8 nap alatt a munkálatot megkezdeni s azt oly erővel folytatni, hogy az összes munkálatok 1912. július hó 1-re teljesen befejezve s kifogástalan, használható állapotban átvehető, illetve rendeltetési céljuknak átadhatók legyenek.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek, az ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Ajánlatot úgy az összes munkálatokra, mint az egyes munkanemekre lehet beadni. Munkanemenkénti ajánlatok azonban csakis összesítetten tehető, vagyis az egyes épületekre munkanem szerinti ajánlatot tenni nem szabad, illetve ily ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A közszállítási szab. rendeletnek a hazai gyártmányok és magyarhonos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az ajánlattevőt ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

12. A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb ajánlati tárgyalást irhasson ki.

Azok a pályázók, akik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telep szerinti tartoznak.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket s az ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ösmeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

Kelt Nagyváradon, 1911. aug. 14-ik napján.

Komlóssy József,
tanácsnok mint az árverési küldöttség elnöke.

524

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárokát és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Értesítés.

Van szerencsém a t. érdeklődő közönség tudomására hozni, hogy

a Magyar Vacuum Cleaner szabadalmazott lakás- és szőnyegpormentesítő vállalatot létesíttem és a munkálatokat a jelentkezők sorrendjében megkezdem.

WEISZ LAJOS

keresk. és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81.

169

323. Telefon 323.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 készítettnek.

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántúl”-ban közöltetnek.

Alapítottott:
 1894.

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK
TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.

Sz: 2 3 4
Kor: 36.- 40.- 48.-

Félstabilgépek, Gőzgépek, Gőzkazánok,
Motorok, Sínek, Szivattyúk, Malomgépek,
Modern transmissiók, Távirahuzalok.

Minden méret és nagyságban kaphatók:

ABELES EMIL vas- és gép-
osztályánál
Budapest, V. kerület, Váci-út 88. sz.

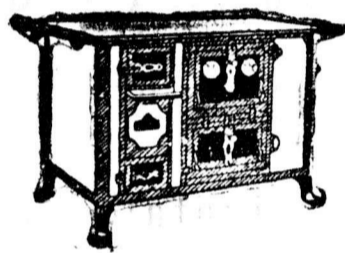
Gépek és kazánok KÖLCSÖNBE is adtnak.
Telefon 132-14. Sürgőnycim: „Barsel“

Uraknak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

**MEGELŐZŐT
MOSKOVITS
ANATOMIAI GYŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

2-3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözpart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfínítító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 » francia szájviz	25 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Diana szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaseta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	95 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	35 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantín	30 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 » folyékony brillantín	50 »	1 » » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumieső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	96 »	Egynegyed Ko Brunz watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 86 »	1 » Beloderma kézfínítító	28 »		
		1 üvegtégely tejcrém	30 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az áráról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeardokban!